

НОРМУВАННЯ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ВІДНОСНИХ КОЕФІЦІЄНТІВ СПІВВІДНОШЕННЯ

Запропоновано методику нормування товарних запасів по окремих товарних групах. Методику випробувано на прикладі статистичних матеріалів Чемеровецької РайСТ Хмельницької облспоживспілки.

Stud. V.M. Slota, doc. O.Yu. Maslennikov – Commercial academy of L'viv

Setting of norms of commodities supplies with the use of relative coefficients of correlation

The method of setting of norms of commodities supplies is offered on separate commodities groups. A method is tested on the example of statistical materials of Chemerovec District consumer society of the Khmelnyck regional consumer union

Підприємства споживчої кооперації практично не займаються нормуванням і плануванням товарних запасів. Це пояснюється тим, що в централізованому порядку приблизні нормативи товарних запасів з диференціацією по окремих товарних групах не формують і до підприємств не доводяться.

На наш погляд, розробляти нормативи товарних запасів повинні економісти споживчих товариств та споживспілок власними силами. Ми спробували на практиці розробити такі нормативи для роздрібних торговельних підприємств системи Чемеровецької РайСТ. За основу було взято ідею професора Сибірського Університету споживчої кооперації Л.П. Наговіциної про доцільність використання рівня товарних запасів у відсотках до роздрібного товарообігу як нормативного показника [2, с. 87-89].

Методику розрахунку покажемо на прикладі товарної групи №011 "Масло тваринне". Суттєвий рівень товарних запасів наприкінці 2004 р. до роздрібного товарообігу реалізації за IV квартал 2004 р. становив 15,3 %. Користуючись дослідно-статистичним методом, тобто виходячи з аналізу реалізації і запасів за 3 попередніх роки, ми визначили, що рівень запасів був надмірним, термін реалізації масла значно перевищував норму. Як оптимальний рівень запасів стосовно до реалізації ми рекомендували прийняти 3,9 %.

Від нормативів товарних запасів у відсотках до товарообігу легко перейти до нормативу в днях навіть без використання інформації про реалізацію. При цьому число днів у році приймаємо за реалізацію як 360 днів. Так, оптимальний рівень запасів – 3,9 % означає, що норматив товарних запасів по групі "Масло тваринне" становить 14 днів $((360 \cdot 3,9 \%) / 100)$.

За цією методикою було розроблено нормативи щодо інших товарних групах продовольчих і непродовольчих товарів згідно з номенклатурою форми №3 – торг "Звіт про продаж і запаси товарів у торговельній мережі та мережі ресторанного господарства".

Загальний норматив для продовольчих товарів у магазинах Чемеровецького РайСТ пропонуємо взяти на рівні 11,1 % до обігу за IV квартал 2004 р., що становить 40 днів, а для непродовольчих товарів – відповідно 26,0 % або 92 дня.

Рекомендовані нормативи товарних запасів по найбільш характерних групах наведено в табл. 1. Загальні нормативи товарних запасів для торгівельних підприємств Чемеровецького РайСТ рекомендовано на рівні 65 днів щодо обігу IV кварталу.

Частка окремих кварталів в обсязі роздрібного товарообігу РайСТ в середньому впродовж 2002-2004 рр. становила у I кварталі – 21,9 %, II кварталі – 22,8 %, III кварталі – 25,7 %, IV кварталі – 29,6 %. Виходячи з цього співвідношення, ми рекомендували зробити нормативи для окремих кварталів 2005 р. в цілому щодо РайСТ та окремо щодо продовольчих і непродовольчих товарів.

За допомогою рекомендованих нормативів ми розрахували відхилення суттєвих запасів поточного зберігання від нормативних показників станом на 1 січня 2005 р. Було встановлено, що істотні запаси продовольчих товарів перевищили норматив на 16,6 дня, а непродовольчих на 66 днів. Результати розрахунків показали доцільність запропонованої методики.

Табл. 1. Рекомендовані нормативи товарних запасів у днях до обігу за IV квартал 2005 р. для магазинів Чемеровецького РайСТ

Товарна група	Суттєвий рівень товарних запасів, %	Оптимальний рівень товарних запасів, %	Рекомендований норматив, у днях
М'ясо та птиця	5,5	5,5	20
Ковбасні вироби	3,9	3,9	14
Масло тваринне	15,3	3,9	14
Цукор	13,3	14,0	50
Кондитерські вироби	28,7	15,0	54
Горілка	30,3	17,0	61
Разом продтовари	15,6	11,1	40
Бавовняні тканини	250,0	30,0	108
Шкіряне взуття	180,0	30,0	108
Галантерея	80,6	25,0	90
Господарчі товари	41,4	30,0	108
Разом не продтовари	44,8	26,0	92
Всього	18,0	18,0	65

Аналіз запасів підприємства показав, що система Чемеровецького РайСТ має значні над нормативні запаси щодо таких продовольчих товарів, як масло тваринне (+47 днів), консерви рибні (+56 днів), кондитерські товари (+49 днів) тощо. Необхідно поповнити запаси таких товарів, як крупи (–37,1 дня), консерви м'ясні (–19,4 дня).

Набагато гірший стан справ щодо запасів непродовольчих товарів. Так, запаси бавовняних тканин станом на 1 січня 2005 р. перевищували норматив у 7 разів, одягу – в 14 разів, скляного посуду – в 3 рази. Водночас, у магазинах були відсутні запаси щодо таких груп, як вовняні тканини, верхній трикотаж, електротовари, телевізори, ювелірні вироби тощо.

Література

1. Дорбинян М.М. Товарные запасы в торговле и их оптимизация. – М.: Экономика, 1978. – С. 185-195.

2. Наговицина Л.П. Статистика советской кооперативной торговли. – М.: Экономика, 1991. – С. 87-89.
 3. Мазараны А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства: підручник. – К.: Хрещатик, 1999. – С. 202-217.
 4. Міщук І.П. Логістика. – Львів: ЛКА, 2005. – С. 79-91.
-

УДК 331.101.262:330.8

Доц. О.В. Стефанишин, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В НАПРЯМКУ ПОСТІНДУСТРІАЛІЗМУ

Обґрунтовано необхідність вдосконалення національної соціальної політики, оцінено стан і визначено механізм формування молодіжного соціального капіталу.

Ключові слова: людський потенціал, людський інтелектуальний потенціал, соціальна політика, соціальний капітал, постіндустріалізм.

Doc. O.V. Stefanyshyn – Lviv NU named after Ivan Franko

Transformation of Social Capital in Post-Industrialism

Necessity of improvement of National social policy under European experience has been argued; estate of the policy has been valued; mechanism of forming youth social capital has been pointed.

Keywords: human potential, human intellectual capital, social policy, social capital, post-industrialism.

Постановка проблеми. Соціалізація економіки постіндустріальних країн має об'єктивний характер, оскільки пов'язана зі зростанням ролі людини в економіці, забезпеченням їй економічної свободи, соціальної справедливості, а також уможливорює шлях трансформації суспільства через еволюцію. Соціальна сфера тут є насамперед сферою інституціоналізованого спілкування, створення стійких і тимчасових об'єднань на засадах солідарності та їх використання з метою індивідуального і колективного самовираження, розвитку.

Соціальний капітал як складова людського потенціалу інформаційної економіки є певним набором соціальних відносин, співробітництва, взаємодії, взаємної довіри та взаємодопомоги, що формується у сфері міжособистісних взаємин і сприяє створенню умов для зближення державних, приватних і суспільних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Це питання стало предметом уваги багатьох українських учених: А. Гальчинського, В. Гейця, О. Гріш-нової, Ю. Зайцева, С. Злупка, М. Долішнього, А. Колота, Е. Лібанової, А. Чухна. Серед опублікованих наукових праць недостатньо досліджене питання формування соціального капіталу молоді як невід'ємної компоненти людського потенціалу інформаційного суспільства.

Метою статті є дослідження змісту національної соціальної політики, її стану та визначення механізмів формування молодіжного соціального капіталу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Невід'ємним елементом складової людського потенціалу ринкового суспільства, а саме – людського інтелекту-